

Veselības un darbspēju
ekspertīzes ārstu
valsts komisija

PUBLISKAIS GADA PĀRSKATS

2023

Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts
komisija

2024

SAĪSINĀJUMU SARAKSTS

DNL – darba nespējas lapas

EIS – elektroniskā informācijas sistēma

ERAF – Eiropas Reģionālās attīstības fonds

ESF – Eiropas Sociālais fonds

IIS – invaliditātes informatīvā sistēma

IKT – informācijas un komunikāciju tehnoloģijas

Komisija – Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija

MK – Ministru kabinets

MVKN – Metodiskās vadības un kontroles nodaļa

SPN – Starptautisko pakalpojumu nodaļa

VARAM – Vides aizsardzības un reģionālas attīstības ministrija

VPVKAC – Valsts un pašvaldību vienotais klientu apkalpošanas centrs

VSAA – Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras

1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. KOMISIJAS JURIDISKAIS STATUSS, STRUKTŪRA

Komisija ir labklājības ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kuras pamatfunkcija ir veikt prognozējamās invaliditātes un invaliditātes ekspertīzi Invaliditātes likuma 7.panta pirmajā un otrajā daļā noteiktajām personām.

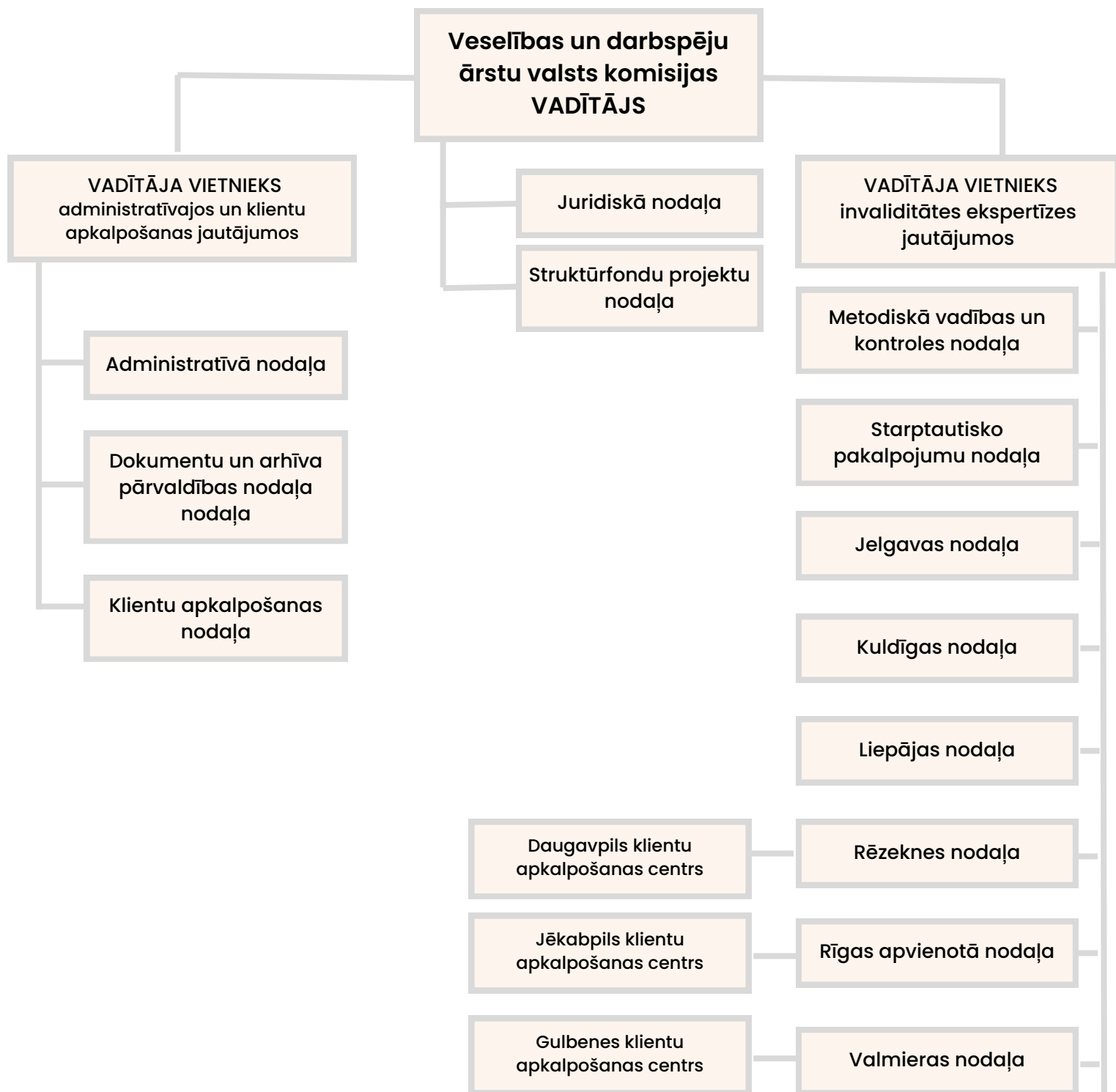
Komisijas juridisko statusu, funkcijas, uzdevumus, kompetenci, tiesības un tiesiskuma nodrošināšanas kārtību nosaka Ministru kabineta 2011.gada 26.apriļa noteikumi Nr.315 "Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas nolikums".

Komisijas struktūra, darba organizācija, Komisijas vadītāja, vadītāja vietnieki, ierēdņu un darbinieku (turpmāk – nodarbinātie) kompetence, tiesības un pienākumi noteikti Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas reglamentā.

Lai nodrošinātu Komisijas sniegto pakalpojumu pieejamību visiem Latvijas iedzīvotājiem, klientu apkalpošana organizēta septiņās reģionālajās nodaļās (Rīgas apvienotā nodaļa, Jelgavas nodaļa, Kuldīgas nodaļa, Liepājas nodaļa, Rēzeknes nodaļa un Valmieras nodaļa) un trijos klientu apkalpošanas centros (Rīgas apvienotās nodaļas Jēkabpils klientu apkalpošanas centrs, Valmieras nodaļas Gulbenes klientu apkalpošanas centrs un Rēzeknes nodaļas Daugavpils klientu apkalpošanas centrs) (Attēls Nr.1.).

Vadības un pamatdarbības atbalsta funkcijas – klientu apkalpošanu, administratīvo, saimnieciskā nodrošinājuma, finanšu, tiesvedības un juridisko atbalstu – Komisijā nodrošina sešas nodaļas (Administratīvā nodaļa, Dokumentu un arhīva pārvaldības nodaļa, Metodiskā vadības un kontroles nodaļa, Juridiskā nodaļa, Starptautisko pakalpojumu nodaļa, Struktūrfondu projektu nodaļa un Klientu apkalpošanas nodaļa (Attēls Nr.1.)). Grāmatvedības uzskaites, personālvadības, iekšējā audita atbalsta funkcijas ir centralizētas Labklājības ministrijā.

Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas struktūrshēma

1.2.KOMISIJAS DARBĪBAS VIRZIENS, MĒRĶI

Komisijas darbības virziens – prognozējamas invaliditātes un invaliditātes ekspertīze (turpmāk – invaliditātes ekspertīze).

Darbības virziena mērķis– profesionāla un objektīva funkcionēšanas ierobežojuma izvērtēšana un kvalitatīva, klientam saprotama administratīvā akta izdošana, ar kuru tiek noteikta invaliditāte un tiesības uz noteiktiem invaliditātes seku mazināšanas pasākumiem.

1.3. KOMISIJAS DARBĪBAS STRATĒĢIJAS PRIORITĀTES

- ▶ Nodrošināta vienveidīga invaliditātes noteikšanas kritēriju piemērošana, izvērtu un kvalitatīvu lēmumu pieņemšana un noformēšana.
- ▶ Pilnveidota Invaliditātes informatīvā sistēma – efektīvs invaliditātes ekspertīzes process.
- ▶ Īstenota klientorientēta pakalpojuma sniegšana.
- ▶ Nodrošināta tiesiska un godprātīga datu apstrāde un uzglabāšana.
- ▶ Lietpratīgi darbinieki.

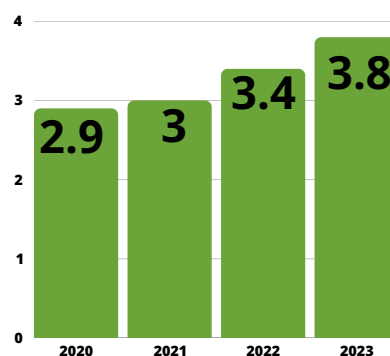
2. FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. FINANŠU RESURSI UN TO IZLIETOJUMS

Saskaņā ar likumu "Par valsts budžetu 2023. gadam" un finanšu ministra 2023.gada rīkojumiem, Komisijas darbības nodrošināšanai pārskata gadā kopumā piešķirti finanšu līdzekļi 4 517 319 euro apmērā. Izdevumu faktiskā izpilde 2023.gadā bija 4 513 579 euro, jeb 99.9% no plānotā.

1. Valsts budžeta programmas 05.00.00 "Valsts sociālie pakalpojumi" apakšprogrammā 05.62.00 "Invaliditātes ekspertīžu nodrošināšana" Komisijai piešķirts finansējums izdevumu segšanai 2023.gadā 3 845 467 euro apmērā (Tabula Nr.1).

Attēls Nr.2

Izdevumu izmaiņas valsts budžeta apakšprogrammā 05.62.00 "Invaliditātes ekspertīžu nodrošināšana" 2019.-2022.gadā, milj. euro

Tabula Nr.1

N.p.k.	Finansiālie rādītāji	2022.gadā (faktiskā izpilde euro)	2023.gadā	
			Apstiprināts likumā (euro)	Faktiskā izpilde (euro)
1.	Resursi izdevumu segšanai (kopā)	3 435 770	3 807 849	3 807 361
1.1.	dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	3 285 302	3 807 849	3 807 361
1.2.	transferti	150 468	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	3 415 989	3 845 467	3 844 978
2.1.	uzturēšanas izdevumi	3 368 044	3 738 724	3 738 330
2.1.1.	kārtējie izdevumi	3 366 434	3 736 607	3 736 213
2.1.2.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	1610	2 117	2 117
2.2.	kapitālie izdevumi	47 945	106 743	106 648
	Finansiālā bilance	19 781	-37 618	-37 617

Piešķirtos finanšu līdzekļus 2023. gadā Komisija izlietoja atbilstoši apstiprinātajiem pamatbudžeta programmu, apakšprogrammu, pasākumu resursu izdevumu segšanai (ieņēmumu) un plānoto izdevumu tāmēm un finansēšanas plāniem, lai pārskata periodā nodrošinātu Komisijas funkciju veikšanu. Salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošā pārskata perioda izpildi, izdevumi palielinājušies par 428 989 euro jeb 11.2 %.

Izdevumu izmaiņu galvenie ietekmējošie faktori:

- izdevumi atlīdzībām palielinājušies ņemot vērā atlīdzības pieaugumu ārstniecības un pārējam personālam no 2023.gada 1.aprīļa, lai nodrošinātu konkurētspējīgu atalgojumu;
- izdevumi precēm un pakalpojumiem palielinājušies, galvenokārt, pasta pakalpojumiem, sakarā ar Valsts akciju sabiedrības "Latvijas pasts" pasta pakalpojumu tarifu celšanu, un telpu nomas maksai.

Pārskata periodā Publisko iepirkumu likuma ietvaros tika noslēgti līgumi (neieskaitot ERAF un ESF+ projekta ietvaros iegādātās preces un pakalpojumus):

- ar SIA "BISS" par invaliditātes apliecību izgatavošanas sistēmas saistīto iekārtu papildaprīkojuma uzturēšanas materiālu piegādi ar kopējo summu 50 819,99 euro ar PVN;
- ar SIA "ADI" par invaliditātes apliecību izgatavošanas sagatavju ar hologrammu piegādi ar kopējo summu 21 780,00 euro ar PVN.

Savukārt Elektronisko iepirkumu sistēmā iegādātās preces un pakalpojumi ar kopējo summu 93 573,42 euro (neieskaitot ERAF projekta ietvaros iegādātās preces un pakalpojumus).

2. Valsts budžeta programmas 62.00.00 "Eiropas Reģionālās attīstības fonda projektu un pasākumu īstenošana" apakšprogrammas 62.07.00 "Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) īstenotie projekti labklājības nozarē (2014–2020)" ietvaros īstenots darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" prioritārā virziena "IKT pieejamība, e-pārvalde un pakalpojumi" 2.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Nodrošināt publisko datu atkalizmantošanas pieaugumu un efektīvu publiskās pārvaldes un privātā sektora mijiedarbību" 2.2.1.1. pasākuma "Centralizētu publiskās pārvaldes IKT platformu izveide, publiskās pārvaldes procesu optimizēšana un attīstība" projekts „Invaliditātes ekspertīzes pakalpojumu kvalitātes uzlabošana” (Nr. 2.2.1.1/19/1/004) ar kopējo piešķirto finansējumu izdevumu segšanai 2023.gadā 451 989 euro apmērā (Tabula Nr.2).

Tabula Nr.2

N.p.k.	Finansiālie rādītāji	2022.gadā (faktiskā izpilde <i>euro</i>)	2023.gadā	
			Apstiprināts likumā (<i>euro</i>)	Faktiskā izpilde (<i>euro</i>)
1.	Resursi izdevumu segšanai (kopā)	140 005	451 989	444 834
1.1.	dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	140 005	451 989	444 834
2.	Izdevumi (kopā)	140 005	451 989	444 834
2.1.	uzturēšanas izdevumi	36 003	51 947	44 792
2.2.	kapitālie izdevumi	105 856	400 042	400 042

Pārskata periodā ERAF projekta ietvaros optimizēti Komisijas procesi, pilnveidota IIS un valsts pakalpojumu portālā Latvija.lv izvietotie Komisijas e-pakalpojumi. ERAF projekts īstenots saskaņā ar Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 2.2.1.specifiskā atbalsta mērķa "Nodrošināt publisko datu atkalizmantošanas pieaugumu un efektīvu publiskās pārvaldes un privātā sektora mijiedarbību" 2.2.1.1.pasākuma "Centralizētu publiskās pārvaldes IKT platformu izveide, publiskās pārvaldes procesu optimizēšana un attīstība" nosacījumiem.

Projekta ietvaros pārskata periodā izlietots finansējums 444 834 euro – 98.4% no plānotā.

Jaunā IIS tika nodota produkcijas vidē pārskata gada 6.decembrī.

Projekta ietvaros pārskata periodā nodrošinātas šādas aktivitātes:

- veikti IIS pilnveides darbi konstatēto un izstrādātājam pieteikto programmatūras kļūdu novēršanai;
- atkārtoti veikts IIS drošības un veiktspējas audits;
- veikta IIS papildu funkcionalitātes izstrāde un ieviešana. Ņemot vērā, ka projekta īstenošanas laikā tika veikti grozījumi saistošajos normatīvajos aktos, kas radīja izmaiņas Komisijas procesos un uzlika pienākumu nodrošināt jaunus pakalpojumus, veikta IIS funkcionalitātes izstrāde, kas sākotnēji projektā nebija plānota;
- pabeigta e-pakalpojuma Nr.176 "Atkārtota invaliditātes apliecības izsniegšana" izstrāde.

Jaunā ieviestā IIS sniedz iespēju izsekot iesnieguma izskatīšanas virzībai, tiek nodrošināta invaliditātes ekspertīzei iesniegto dokumentu elektroniska aprīte un ekspertīzes dokumentu ģenerēšana, nosakot katra procesa posma atbildīgo darbinieku, kā arī personas saņem informāciju par iesniegto iesniegumu vai pieņemto administratīvo aktu. Nodrošināta brīvi pieejama bezmaksas informācija (statistikas dati) bez atkalizmantošanas ierobežojumiem sabiedrībai, tajā skaitā uzņēmējiem, kas sniedz pakalpojumus personām ar invaliditāti, īstenojot 12 datu kopu publicēšanu Latvijas Atvērto datu portālā www.data.gov.lv.

3. Valsts budžeta programmas 63.00.00 "Eiropas Sociālā fonda projektu un pasākumu īstenošana" apakšprogrammas 63.08.00 "Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) projektu un pasākumu īstenošana (2021-2027)" ietvaros īstenots Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.-2027. gadam 4.3.6. specifiskā atbalsta mērķa "Veicināt nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku, tostarp vistrūcīgāko un bērnu, sociālo integrāciju" 4.3.6.2. pasākuma "Atbalsta pasākumi Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas klientu apkalpošanas efektivitātes un kvalitātes uzlabošanai, speciālistu profesionālo spēju, invaliditātes informatīvās sistēmas procesu un funkcionalitātes pilnveidei" projekts "Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas darbības efektivitātes un kvalitātes uzlabošana" ar kopējo piešķirto finansējumu izdevumu segšanai 2023.gadā 193 377 euro apmērā (Tabula Nr.3).

Tabula Nr.3

N.p.k.	Finansiālie rādītāji	2022.gadā (faktiskā izpilde <i>euro</i>)	2023.gadā	
			Apstiprināts likumā (<i>euro</i>)	Faktiskā izpilde (<i>euro</i>)
1.	Resursi izdevumu segšanai (kopā)	47 309	193 377	192 168
1.1.	dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	47 309	193 377	192 168
2.	Izdevumi (kopā)	47 309	193 377	192 168
2.1.	uzturēšanas izdevumi	44 114	193 377	192 168
2.2.	kapitālie izdevumi	3 195	0	0

Projekta ietvaros pārskata periodā izlietots finansējums 192 168 euro, jeb 99,4% no plānotā. Projekta ietvaros pārskata periodā nodrošinātas šādas aktivitātes:

- veikts neatkarīgs Komisijas darbinieku noslodzes un funkciju izpildes rezultatīvo rādītāju izvērtējums, salīdzinoša analīze, kā rezultātā sagatavots izvērtējums par Komisijas resursu atbilstību un pietiekamību funkciju īstenošanai;
- veikta detalizēta Komisijas struktūrvienību funkciju īstenošanas un pārvaldības procesu efektivitātes analīze, sniedzot priekšlikumus Komisijas resursu efektīvākai izmantošanai izvirzīto mērķu un sagaidāmo rezultātu sasniegšanai;
- veikta Komisijas speciālistu un Komisijas klientu vajadzību izpēte attiecībā uz informācijas saņemšanas iespējām invaliditātes noteikšanas gadījumā, kā arī tika uzsākta attiecīgas metodikas izstrāde un informācijas apkopošana par personām ar invaliditāti pieejamo atbalstu;
- realizēti 5 informatīvi izglītojoši semināri, kuros Latvijas ģimenes ārstiem un ārstējošiem ārstiem tika sniegta aktuālā informācija invaliditātes noteikšanas jomā;
- sagatavots un saskaņots darbību, procesu un pakalpojumu standartu rokasgrāmatas saturs rādītāja projekts, kā arī sagatavoti, iesniegti un saskaņoti 2 rokasgrāmatas dizaina priekšlikumi.

ESF+ projekta īstenošanas periods ir no 2022. gada 9. jūnija līdz 2025. gada 31. decembrim jeb 43 mēneši.

4. Valsts budžeta programmas 97.00.00 "Nozaru vadība un politikas plānošana" apakšprogrammā 97.02.00 "Nozares centralizēto funkciju izpilde" Komisijai piešķirts finansējums izdevumu segšanai 2023.gadā 31 698 euro apmērā.

Projekta ietvaros pārskata periodā nodrošinātas šādas aktivitātes:

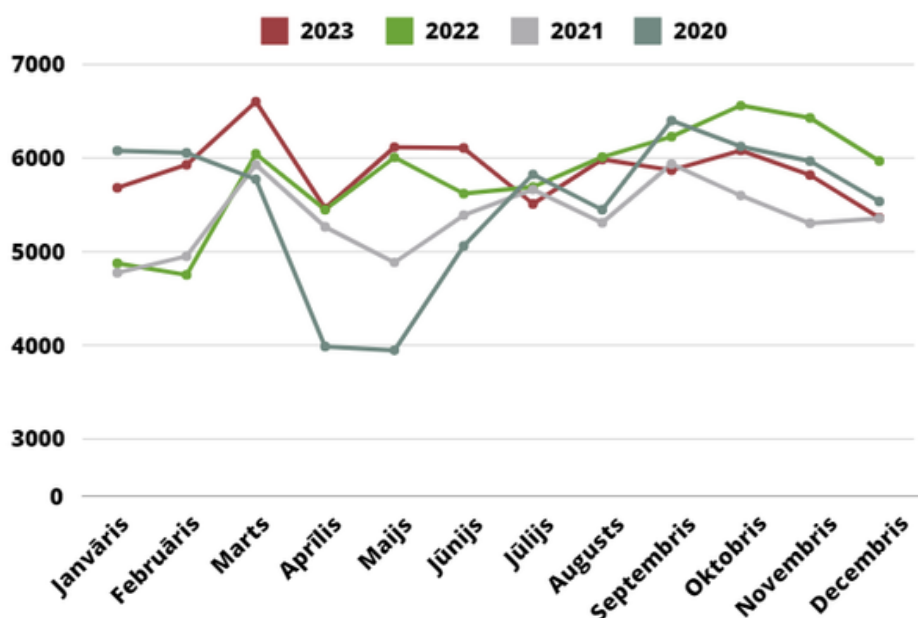
- nodrošināta Komisijā strādājošiem veselības apdrošināšanas polišu iegāde;
- nodrošināta konsultanta piesaiste Komisijas Invaliditātes informatīvās sistēmas pilnveides un uzturēšanas jautājumu risināšanai.

Pārskata periodā finansējums apgūts 31 599 euro apmērā jeb 99.7 % no plānotā.

2.2.DARBĪBAS REZULTĀTI UN SNIEGTIE PAKALPOJUMI

Komisijā pārskata periodā saglabājās augstais personu iesniegumu skaits tāpat kā 2022.gadā. Visaugstākais iesniegumu invaliditātes ekspertīzei pieplūdums bija vērojams pārskata gada sākumā – martā saņemti 6 602 iesniegumi, sasniedzot augstāko iesniegumu skaita rādītāju salīdzinājumā ar 2020., 2021. un 2022.gadu (Attēls Nr.3). Pārskata perioda pirmajā pusgadā vidēji mēnesī tika saņemti 5 983 iesniegumi, savukārt otrajā pusgadā vērojama lejupejoša tendence – vidēji mēnesī tika iesniegti 5 771 iesniegums (Attēls Nr.3). Minēto situāciju, izraisīja straujā inflācija un sociālekonomiskās situācijas pasliktināšanās, it īpaši radot negatīvas sekas uz iedzīvotājiem ar zemiem un ļoti zemiem ienākumiem, valsts un pašvaldību atbalsts personām ar invaliditāti energoresursu sadārdzinājuma kompensēšanai, kā arī citi personām ar invaliditāti noteiktie atbalsta pasākumi, piemēram, iepriekš beigušies automātiskie pagarinājumi saistībā ar ārkārtējās situācijas laiku 2022. gada pavasarī, kas mehāniski radīja iesniegumu skaita pieplūdumu noteiktā laikposmā, jo lielam skaitam cilvēku invaliditātes termiņš beidzās ļoti tuvos datumos.

Attēls Nr.3

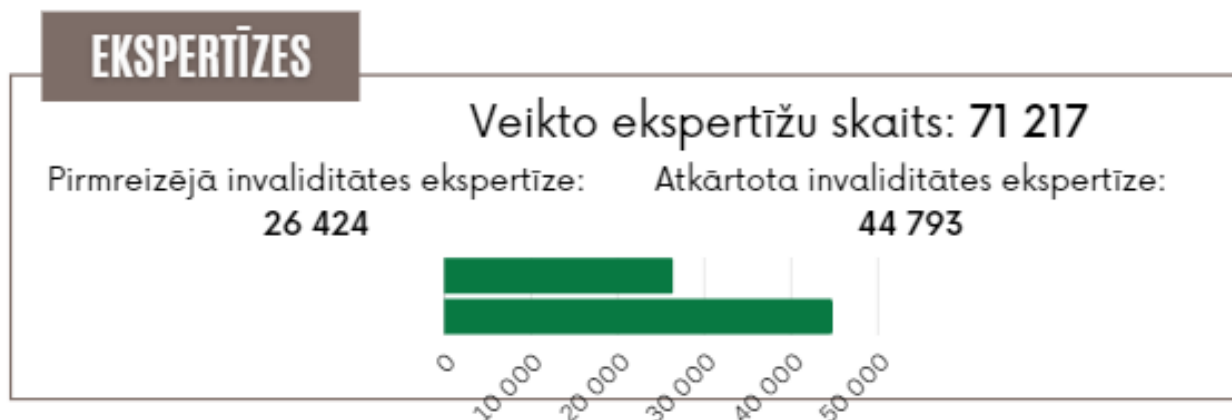

Komisijas pamatdarbību raksturojošie rezultatīvie rādītāji 2023.gadā

Rezultāta formulējums	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība			
	2022.gada izpilde	2023.gada plāns	2023.gada izpilde	Izpilde pret plānu %
Saņemtie iesniegumi invaliditātes ekspertīzei (skaits)	69 891	70 500	70 524	100,03
Pirmreizējās invaliditātes ekspertīze (skaits)	25 195	25 000	26 424	105,70
Atkārtotās invaliditātes ekspertīze (skaits)	38 554	43 000	44 793	104,17
Pieņemtie lēmumi (skaits), t.sk.:	109 945	109 950	111 284	101,19
<i>lēmumi par invaliditāti (t.sk. lēmumi par darbaspēju zaudējumu procentos (ar speciāliem cēloņiem))</i>	75 913	72 950	75 886	104,02
<i>citi ar invaliditāti saistītie lēmumi (atzinumi)</i>	34 032	37 000	35 398	95,67
Pārējie pakalpojumi (skaits), t.sk.:	60 635	65 930	71 957	109,14
<i>izsniegtas invaliditātes apliecības</i>	59 332	65 000	70 023	107,73
<i>pakalpojumi saskaņā ar Regulu (EK) Nr.883/2004 par sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinēšanu (ES) vai starpvalstu līgumiem (Krievija, Baltkrievija)</i>	1 303	930	1 934	207,96
Iesnieguma par invaliditātes ekspertīzi vidējais izskatīšanas ilgums (skaits dienās)	30,47	36	39,45	-
Elektroniski saņemto iesniegumu invaliditātes ekspertīzei un invaliditātes ekspertīzes lēmumu apstrīdēšanas iesniegumu īpatsvars no kopējā iesniegumu skaita (%)	4,64	3,50	3,02	-

2.2.1. Invaliditātes ekspertīzes

Attēls Nr.4

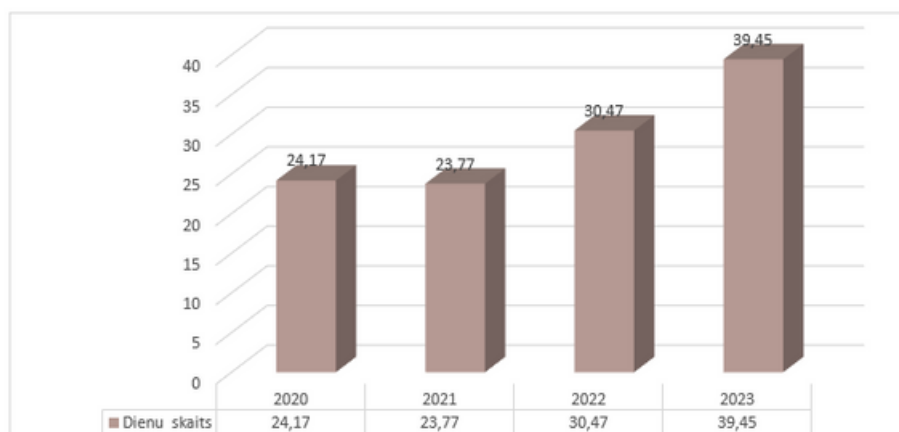

Komisijā pārskata periodā saņemti 70 524 iesniegumi (2022.gadā 69 891) invaliditātes ekspertīzes veikšanai (Tabula Nr.4, Attēls Nr.6), savukārt ir veiktas 71 217 invaliditātes ekspertīzes, kas ir par 7468 vairāk kā 2022.gadā (63 749) (Attēls Nr.4). Iesniegumu izskatīšanas vidējais laiks ir 39.45 dienas. Vidējais iesniegumu izskatīšanas laiks salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem ir pieaudzis (Attēls Nr. 5), kas bija izskaidrojams ar personu iesniegumu augsto pieplūdumu.

Apzinoties, ka kavēto lēmumu dēļ personām tiek negatīvi ietekmētas viņu tiesības uz sociālo aizsardzību invaliditātes gadījumā, Komisija strādāja paaugstinātas intensitātes režīmā, lai pēc iespējas īsākā laikā varētu izskatīt vairāk iesniegumus un samazinātu iesnieguma izskatīšanas kavējuma laiku. Bet, neskatoties uz to, Komisija nevarēja nodrošināt visu iesniegumu izskatīšanu Administratīvā procesa likuma noteiktajā kārtībā, un kavēto termiņu, kādā tiek pieņemts lēmums personas lietā, daļai personu radās pārrāvums invaliditātes statusā, kas ietekmēja personas tiesības saņemt valsts sniegto atbalstu invaliditātes seku mazināšanai – gan finansiālā veidā, gan pakalpojumu un atvieglojumu veidā. Lai novērstu radušos situāciju, Komisija personām, kurām beidzās noteiktās invaliditātes termiņš un bija iesniegts iesniegums invaliditātes ekspertīzei, izdeva starplēmumus par iepriekš noteiktās invaliditātes pagarināšanu uz laiku līdz 6 mēnešiem, bet ne ilgāk kā līdz jauna lēmuma pieņemšanai. Invaliditātes likuma pārejas noteikumu 15.punkts noteic, ka līdz 2023.gada 31.decembrim Komisijai bija dotas tiesības pagarināt personai iepriekš noteikto invaliditātes grupu uz laiku līdz sešiem mēnešiem, kamēr personas iesniegums atkārtotai invaliditātes ekspertīzei vēl ir izskatīšanas procesā un Komisijā vēl nav pieņemts lēmums, ja Komisijas amatpersona viena mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas dienas nevarēja pieņemt lēmumu personas lietā. Vienlaikus Komisijai bija tiesības, izvērtējot katru individuālo gadījumu atsevišķi, šo normu arī nepiemērot, ja lēmums personas lietā bija pieņemams samērīgā laikā un Komisija varēja pārkārtot darba procesus invaliditātes ekspertīzes veikšanai, ievērojot personas labākās intereses un nodrošinot iestādes darba nepārtrauktību, t.sk., vērtējot pārejas normas piemērošanas ietekmi uz Komisijas darbu ilgtermiņā

Attēls Nr.5

Iesnieguma par invaliditātes ekspertīzi vidējais izskatīšanas ilgums, 2020–2023.gadā, dienas

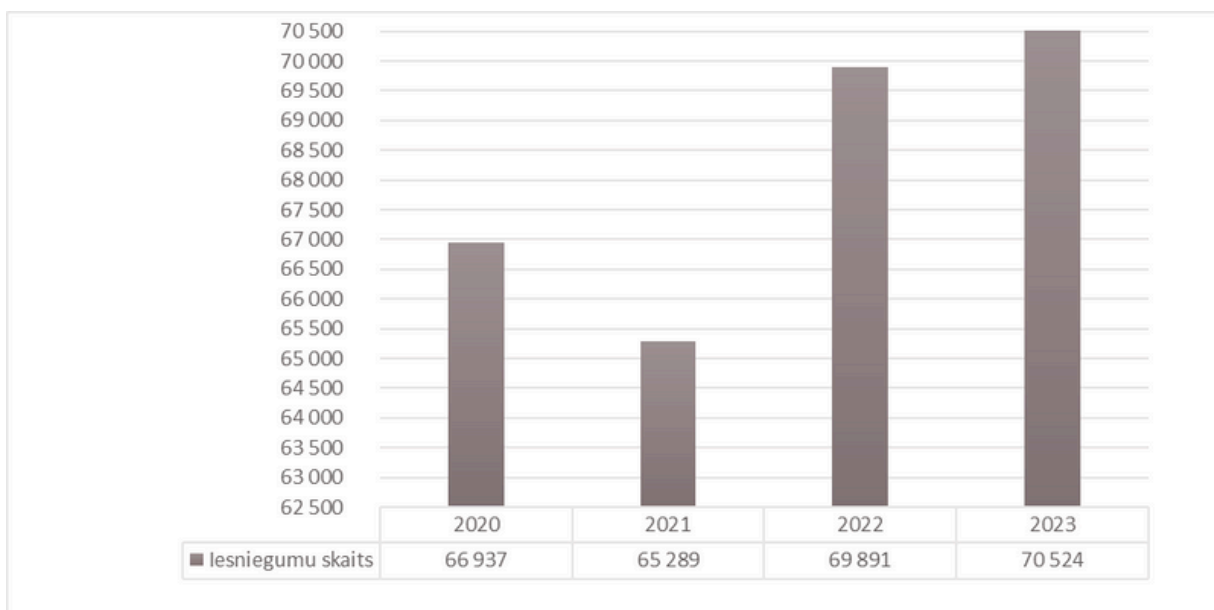

Jāņem vērā, ka šī norma bija piemērojama tikai atkārtotas invaliditātes ekspertīzes gadījumā. Laika posmā no 2023.gada 1.janvāra līdz 2023. gada 31. decembrim minētā norma tika piemērota 3 252 jeb 8% gadījumos no iesniegumiem uz atkārtotas invaliditātes ekspertīzi.

Komisijai, personas lietā piemērojot Invaliditātes likuma pārejas noteikumu 15. punktu, lēmums personas lietā bija jāpieņem divas reizes: pirmo reizi, tuvojoties Administratīvā procesa likumā noteiktajam viena mēneša termiņam, pagarinot iepriekš izdotā administratīvā akta termiņu uz sešiem mēnešiem, un otro reizi, pieņemot gala lēmumu pagarināto sešu mēnešu laikā, veicot pilnu invaliditātes ekspertīzi. Tādējādi, vērtējot iesniegumu skaita pieaugumu, t.sk. pirmreizējos iesniegumus, un Komisijas faktiskās iespējas nodrošināt savlaicīgu lēmumu pieņemšanu visām personām, kuras iesniedza iesniegumu invaliditātes ekspertīzes veikšanai, ne visos gadījumos tika pieņemts lēmums piemērojot Invaliditātes likuma pārejas noteikumu 15. punkta regulējumu.

Attēls Nr.6

Saņemto iesniegumu invaliditātes ekspertīzei izmaiņas 2020.-2023.gadā, skaits

Pārskata periodā tika pieņemti 71 334 lēmumi par invaliditāti. Vērtējot sadalījumā pa vecuma grupām ir jāatzīmē, ka 62 % no personām ar invaliditāti ir pirmspensijas vai pensijas vecumā, nākamā lielākā grupai ir 50–59 gadi, kas sastāda attiecīgi 21 %. Detalizētāku informāciju par personām ar invaliditāti var apskatīties portālā data.gov.lv Komisijas publicētājās datu kopās. Publiskā pārskata pielikumā pieejama informācija par uzskaitē esošām personām ar invaliditāti skaitu sadalījumā pēc administratīvās teritorijas 2023.gada decembrī Latvijā.

2.2.2. Pieņemtie lēmumi un atzinumi

Attēls Nr.7

LĒMUMI		
Pieņemti 111 287 lēmumi		
3	75 886	35 398
Lēmumi par prognozējamo invaliditāti	Lēmumi par invaliditāti	Citi ar invaliditāti saistītie lēmumi (atzinumi)

Pārskata gadā, pamatojoties uz veiktajām invaliditātes ekspertīzēm, pieņemti 111 287 lēmumi (75 886 par invaliditāti, 3 par prognozējamo invaliditāti un 4 552 lēmumi par darbības zaudējumu ar speciālajiem cēloņiem) (Attēls Nr.7), izpildot rezultatīvo rādītāju 101.19 % apmērā (Tabula Nr.4). Papildus 2023.gadā tika pieņemti 3 252 lēmumi par administratīvā akta darbības termiņa pagarināšanu uz 6 mēnešiem, pamatojoties uz Invaliditātes likuma Pārejas noteikumu 15.punktu.

Komisija vienlaikus ar lēmuma par invaliditāti pieņemšanu vai pēc tā sniedz atzinumus, kas dod iespēju saņemt dažādus atvieglojumus un sociālos pakalpojumus no valsts un pašvaldībām. Kopumā pārskata gadā izsniegti 35 398 atzinumi (Attēls Nr.7).

Visbiežāk pārskata gadā noteiktas medicīniskās indikācijas vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai, kopumā izsniedzot 19 845 atzinumus. Otrs pārskata periodā visbiežāk izdots atzinumu veids ir par īpašās kopšanas nepieciešamību- sniegti 10 027 atzinumi. Atzinumu par DNL pagarināšanu pēc 26 nedēļām saņēma 5 206 personas (2022.gadā – 5 567 un atzinumu par naturalizācijas procesa atvieglojumu 64 personas (2022.gadā – 45) (Attēls Nr.8).

Attēls Nr.8

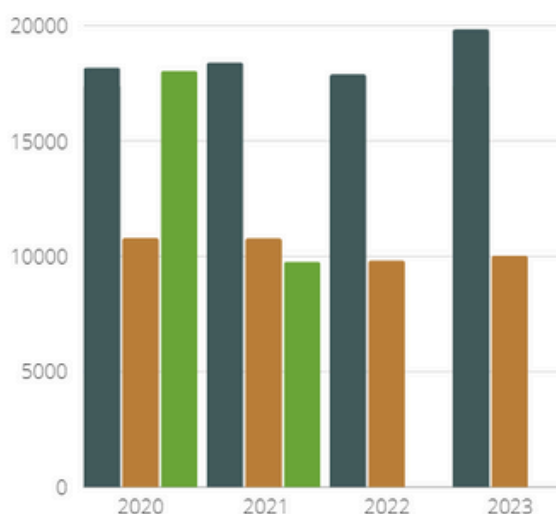
Sniegto atzinumu skaita izmaiņas 2020.-2023.gads

-

Atzinumi par medicīniskajām indikācijām vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai
-

Atzinums par asistenta pakalpojuma pašvaldībā nepieciešamību
-

Atzinums par īpašās kopšanas nepieciešamību

Komisijā pārskata periodā saņemti 2 436 jauni lēmuma apstrīdēšanas iesniegumi (kas ir 2.2 % no kopējā pieņemto lēmumu skaita), no tiem ~ 44 % iesniegumi iesniegti izmantojot valsts pārvaldes pakalpojumu portālā latvija.gov.lv pieejamo Komisijas e-pakalpojumu "Iesniegums invaliditātes ekspertīzes lēmuma apstrīdēšanai".

Pārskata periodā, izskatot iesniegtos apstrīdēšanas iesniegumus, pieņemti 2495 administratīvie akti invaliditātes jautājumos, no tiem 2 124 lēmumi un 548 atzini.

Pārskatot sākotnēji pieņemtos lēmumus, 1 606 (2022.gadā - 1 132) gadījumos lēmumi atstāti spēkā, kas ir 76 % no pieņemtajiem lēmumiem, savukārt 518 (2022.gadā - 406) gadījumos pieņemti lēmumi par iepriekš izdotā administratīvā akta atcelšanu/grozīšanu, kas sastāda 24 %. No 451 (2022.gadā - 525) pieņemtajiem atzinumiem grozīti 192 (2022.gadā - 246) (vai izdoti no jauna), savukārt 241 (2022.gadā - 279) atstāti spēkā. No visiem iesniegtajiem iesniegumiem atstāto spēkā administratīvo aktu procentuālais apmērs attiecībā pret atcelto/grozīto administratīvo aktu procentuālo apmēru par 2023.gadu ir 66 % un 34 % (2022.gadā - 63 % un 37 %), kas tuvojas Komisijas darbības stratēģijā sasniedzamajam rezultatīvajam rādītājam - 70 % no lēmumiem atstāti spēkā. Grozīto/atcelto lēmumu skaits joprojām vēl ir augsts, bet ar tendenci uz kvalitatīvāk veiktu ekspertīzi un argumentētāku lēmumu pieņemšanu. Iepriekš minētais pamatojams ar pārskata periodā turpināto aktīvo darbu vienveidīga invaliditātes noteikšanas kritēriju piemērošanā, izvērtu un kvalitatīvu lēmumu pieņemšanā un noformēšanā, izstrādājot vadlīnijas, veicot katras reģionālās nodaļas ekspertīžu pēcpārbaudes un to kvalitātes analīzi, organizējot ārstu ekspertu apmācības. Izsniegto Komisijas lēmumu kvalitātes uzlabošanas apliecina arī 2023.gada martā veiktā tirgus un sociālo pētījumu centra "Latvijas Fakti" pētījuma rezultāti - 84 % klientu novērtē, ka Komisijas izsniegti lēmumi bija saprotami un viegli uztverami.

Kā jau iepriekš tika minēts, 2023.gadā tika pieņemti 3252 lēmumi par administratīvā akta darbības termiņa pagarināšanu uz 6 mēnešiem, jeb 8% gadījumos no iesniegumiem uz atkārtotas invaliditātes ekspertīzi. Pēc Komisijas indikatīviem aprēķiniem, ņemot vērā, ka 2023. gadā no IIS nebija iespējams šādus datus izgūt, kavējums iesniegumu izskatīšanā bija apmēram 3% gadījumu. Vienlaikus jāņem vērā, ka šajos 3 % var būt arī iesniegumi, kuru izskatīšana tika pagarināta uz laiku līdz 4 mēnešiem saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 64.panta otro daļu. Iemesls iepriekš pieņemto lēmumu atcelšanai/grozīšanai ir ne tikai jaunas vai papildus informācijas saņemšana (t.sk. klātienē ekspertīzes veikšana) apstrīdēšanas iesnieguma izskatīšanas laikā, bet arī ģimenes ārstu vai ārstējošo ārstu nekvalitatīvi un nepilnīgi sagatavotie nosūtījumi uz Komisiju vai arī nepietiekami kvalitatīvas sākotnēji veiktās ekspertīzes un attiecīgi pieņemtā lēmuma dēļ (trūkst pietiekamas argumentācijas un izskaidrojuma pieņemtajam lēmumam).

2.2.3. Invaliditātes apliecības

Pārskata periodā izsniegtas 70 023 invaliditātes apliecības, pārsniedzot plānoto rezultātu - 107.73 % (Tabula Nr.4). Invaliditātes apliecības personām izsniegtas atbilstoši pieņemto lēmumu skaitam, kā arī nozaudēto vai bojāto apliecību vietā.

Ar jaunās IIS ieviešanu turpmāk būs iespēja pārliecināties un uzskaitīt, cik procenti no visām izsniegtajām invaliditātes apliecībām ir nozaudētas un bojātas.

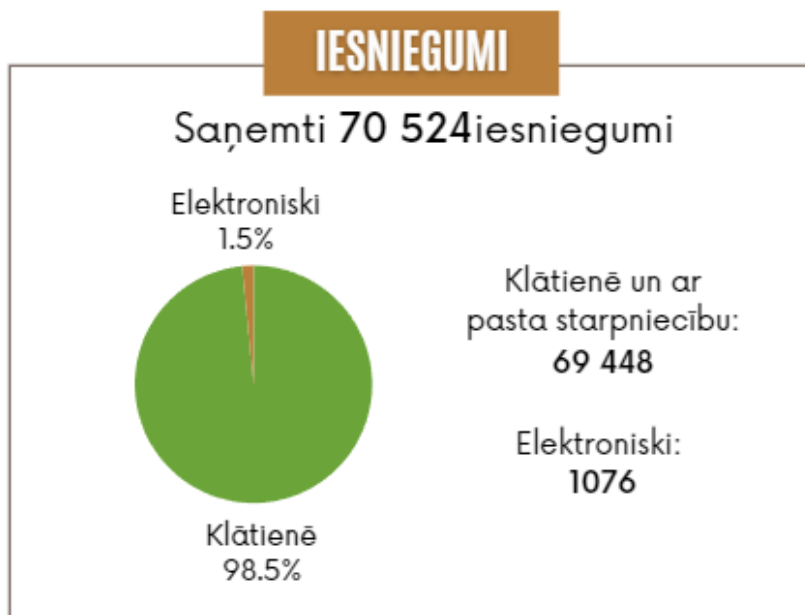
Jāatzīmē, ka Komisijas e-pakalpojums EP 176 - "Atkārtotas invaliditātes apliecības izsniegšana", bija viens no pieprasītākajiem e-pakalpojumiem pārskata periodā.

INVALIDITĀTES APLIECĪBAS

2023.gadā izsniegtas
70 023 apliecības

2.2.4. Iesniegumi, konsultatīvais tālrunis

Attēls Nr.9

Analizējot iesniegumu iesniegšanas kanālus redzams, ka "Elektroniski saņemto iesniegumu invaliditātes ekspertīzei un invaliditātes ekspertīzes lēmumu apstrīdēšanas iesniegumu īpatsvars no kopējā iesniegumu skaita" izpilde nav sasniegta salīdzinājumā ar plānoto vērtību (Tabula Nr.4). E-pakalpojumu izmantošanas īpatsvars salīdzinot ar iepriekšējo gadu būtiski nav palielinājies, jo klientiem joprojām pieejamāks un ērtāks pakalpojums šķiet Komisijas apmeklēšana klātienē, lai iesniegtu dokumentus, jo apmeklējuma laikā vienlaikus var saņemt konsultāciju par dokumentu izskatīšanas ilgumu, turpmāko atbalstu u.c. pakalpojumiem, kā arī mainoties e-pakalpojumu platformai, veicot e-pakalpojumu pāreju no vecā uz jauno ietvaru, Komisijas e-pakalpojumi bija pieejami daļēji. Radusies situācija radīja papildus noslodzi Klientu apkalpošanas nodaļai – gan klātienē konsultāciju pieaugums, gan telefon konsultācijas. Savukārt ir jāatzīmē, ka e-pakalpojumu – "Universālais pakalpojums", izmanto arvien vairāk juridisko personu. Turklāt e-pakalpojumi "Atkārtotas invaliditātes apliecības izsniegšana", "Universālais pakalpojums" un "Iesniegums Invaliditātes ekspertīzes lēmuma apstrīdēšanai" bija pieejami visu pārskata periodu bez pārtraukumiem.

Attēls Nr.10

Konsultatīvais tālrunis, e-pasts

Pārskata periodā saglabājās palielināta noslodze Komisijas konsultatīvajiem tālruņiem. Komisijas kontaktcentrā saņemti 62 599 klientu zvani, t.i, vidēji 250 zvani vienā darba dienā. Procentuālais īpatsvars atbildēto/neatbildēto zvanu skaits no visiem ienākošajiem zvaniem – 92 % atbildētie zvani, 8% neatbildētie zvani. Neatbildēto zvanu skaits atkarīgs pārsvarā no klientu paradumiem – ja uz klienta zvanu netiek atbildēts uzreiz, zvans tiek pārtraukts. Viena klienta konsultēšanai vidēji tiek veltītas 2,2 minūtes. Viens darbinieks gadā vidēji sniedz 6 750 konsultācijas, pavadot apmēram 500 stundas konsultējot (Attēls Nr.10). Visbiežāk uzdotie jautājumi ir par iesnieguma virzību, par to, kādi dokumenti nepieciešami, lai personai veiktu invaliditātes ekspertīzi un cik ilgā laikā Komisija pieņem lēmumus.

2.3.KOMISIJAS VADĪBAS UN DARBĪBAS UZLABOŠANAS SISTĒMAS EFEKTĪVAS DARBĪBAS NODROŠINĀŠANAI

2.3.1. Apmācības semināri

Lai sasniegtu Komisijas stratēģijā izvirzītos mērķus galvenā prioritāte un arī vērtība ir kompetents, profesionāls, zinošs un ar iniciatīvu apveltīts darbinieks. Pateicoties darbinieku apzinīgajam un nesavtīgajam darbam, nodrošināta spēkā esošo normatīvo aktu prasību ievērošana, kvalitatīva un klientorientēta pakalpojuma sniegšana.

Lai pilnveidotu zināšanas un prasmes, kā arī paaugstinātu kompetenču līmeni Komisijā nodarbinātie piedalījušies mācībās – disciplinārā uzraudzība un disciplinārlietu izmeklēšana, Microsoft Excel rakurstabulas un rakursdiagrammas, iespēju analīzes un optimizācijas rīki (Excel 4), dokumentu teksteide valodas aspektā, organizācijas gatavība krīzei, organizāciju krīžu vadība, SIA "Lursoft" – pretendentu izpēte un sankciju pārbaude publiskajos iepirkumos, datu aizsardzības speciālista kursi, publiskie iepirkumi un cenu aptaujas: aktuālie jautājumi, grozījumi Publisko iepirkumu likumā, tehniskās specifikācijas sagatavošana un tehnisko piedāvājumu vērtēšana, elektroniskie dokumenti un to arhivēšana, digitālās komunikācijas pamati, darbinieku novērtēšana, darbinieku motivēšana, konfliktu risināšana ar klientiem, emociju vadība darbā ar klientu, labbūtības veicināšana darba vietā, efektīva laika plānošana, stresa vadība, profesionālā izdegšana. Tā pat Komisijas nodarbinātie izmantojuši Valsts administrācijas skolas piedāvātās bezmaksas mācības un seminārus, stiprinot savas zināšanas un kompetences iepirkumu procedūras organizēšanas jomā, iepirkuma procesa dokumentēšana jautājumos, apgūstot mācību programmas gan pamatlīmenī, gan padziļināti, paplašināta atdzīvināšana pediatrijā: slimnīcas etaps, pārbaudes un atzinumi psihiatra darbā – problēmas un risinājumi, valsts amatpersonu profesionālā ētika.

ESF+ projekta darbības "Mācību programmas (moduļa) par Komisijas darbības vispārīgiem jautājumiem atbalsta funkciju veikšanai izstrāde, aprobēšana un pilnveidošana" ietvaros sadarbībā ar SIA BeYou pārskata periodā īstenotas mācības klientu apkalpošanas speciālistiem par efektīvu klientu apkalpošanu, stresa vadību, lietišķo rakstību.

Savukārt ESF+ projekta darbības "Mācību programmas (moduļa) par specifiskiem jautājumiem invaliditātes noteikšanas jomā izstrāde, aprobēšana un pilnveidošana" ietvaros sadarbībā ar Rīgas Stradiņa universitāti īstenotas mācības Komisijas vecākajiem ārstiem ekspertiem, ārstiem ekspertiem, vadošajiem ekspertiem u.c. ar invaliditātes noteikšanas jautājumiem saistītiem speciālistiem.

Turpinātas ārstu ekspertu apmācības, lai invaliditātes ekspertīzes un pieņemtie lēmumi būtu iespējami augstākā kvalitātē gan saturiski par personas veselības traucējumiem un funkcionēšanas ierobežojumiem, gan no administratīvā akta juridiskās noformēšanas aspekta.

Invaliditātes ekspertīžu procesā iesaistītajiem organizētas kopīgas apmācības, sniedzot informāciju par aktualitātēm, kā arī analizējot konstatētās, biežāk pieļautās kļūdas ekspertīžu veikšanā, ekspertīžu aktu noformēšanā, kā arī lēmumu sagatavošanā.

Veiktas pēcpārbaudes visās Komisijas reģionālajās nodaļās, rezultātu apspriešana ar katru nodaļu tiešsaistes sanāksmēs. Visi apmācību un pēcpārbaudes materiāli reģionālo nodaļu vadītājiem, vecākajiem ārstiem ekspertiem un ārstiem ekspertiem ir pieejami koplietošanas mapēs saskaņā ar iekšējiem noteikumiem.

Regulāri veikta tiesu lēmumu analīze, saņemot tiesas nolēmumus procesos, kuros Komisija ir kā atbildētājs. Tiesu nolēmumos sniegtās atziņas ņemtas vērā ikdienas darbā nodrošinot invaliditātes ekspertīžu kvalitāti.

MVKN darbinieki snieguši individuālās konsultācijas un apmācības ārstiem ekspertiem un vecākajiem ārstiem ekspertiem, skaidrojot ekspertīzes akta saturu, lēmuma juridisko nozīmi un tā sastāvdaļas, pareizu tiesību normu piemērošanu, sniedzot ieteikumus informācijas iegūšanai. Tāpat organizētas atsevišķas apmācības jauniem ārstiem ekspertiem un vadošajiem ekspertiem, kas uzsākuši darba attiecības Komisijā.

Turpināta sadarbība ar ģimenes ārstu un citu specialitāšu ārstu organizācijām. ESF+ projekta ietvaros turpinās darbības "Informatīvi izglītojoši semināri ģimenes ārstiem un ārstējošiem ārstiem" īstenošana. Sadarbībā ar SIA Biznesam.lv realizēti 5 (pieci) informatīvi izglītojoši semināri, kuros Latvijas ģimenes ārstiem un ārstējošiem ārstiem sniegta aktuālā informācija invaliditātes noteikšanas jomā, kā arī detāli izklāstīta informācija par invaliditātes ekspertīzei nepieciešamajiem dokumentiem un nosūtījuma uz invaliditātes ekspertīzi sagatavošanu. Semināros ar vizuāliem praktiskiem piemēriem no ikdienas darba tiek demonstrētas raksturīgākās kļūdas, pozitīvie un negatīvie piemēri, sniegta informācija par nosūtījuma aizpildīšanas niansēm katrā tā sadaļā, kā arī ar dažādiem praktiskiem piemēriem tiek ārstiem parādīts, kā pēc nosūtījumu uz ekspertīzi ir vērts aizpildīt elektroniski, nevis rakstveidā. Kopumā pārskata periodā seminārus apmeklējuši 336 ārsti no visas Latvijas (reģionālajā sadalījumā: Kurzeme – 57, Latgale – 44, Rīga un Rīgas reģions 121, Vidzeme – 57, Zemgale – 57.

2.3.2. Strukturālas izmaiņas

Lai kāpinātu Komisijas darbības stratēģiskā mērķa sekmīgāku sasniegšanu, ieviestu vienotu procesu pieeju, paaugstinātu Komisijas darbības efektivitāti, optimizētu resursus, pārskata periodā pārdalītas amata slodzes nodaļās, kurās kritiski pietrūka speciālistu ekspertīžu veikšanai un lēmumu pieņemšanai atbilstoši iesniegumu skaitam nodaļās.

Saskaņā ar Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 4.panta otrās prim daļā noteikto un izmaiņām bāzes mēnešalgas apmērā, tika pārskatīts atalgojums Komisijas darbiniekiem.

Pārskata periodā Komisijas reģionālajam nodaļām Jelgavā un Daugavpilī telpu nomas līgumiem beidzās termiņš, tāpēc Komisijas vajadzībām bija nepieciešams meklēt jaunas telpas un slēgt jaunus telpu nomas līgumus, kuru izmaksas divkārt pārsniedza sākotnējās. 2023.gada sākumā tika pārslēgts nekustamā īpašuma telpu nomas līgums ar Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Šampētera Nams", kur līgumā papildus tika iekļautas koplietošanas telpas, kas proporcionāli tika sadalītas visiem Ventspils ielas 53 ēkas nomniekiem, attiecīgi pieaugot nomātajai platībai maksai par telpu nomas līgumu, kā arī mainījās cena par 1 m² noslēgtajos un spēkā esošajos telpu nomas līgumos arī citās Komisijas nodaļās.

Lai spētu izskatīt pieaugošo iesniegumu skaitu likumā noteiktajā termiņā, kā arī lai nepiemērotu invaliditātes likuma Pārejas noteikumu 15.punktu un neradītu personām sociālā nodrošinājuma pārrāvumu, tika papildus izveidotas 4 amata vietas.

2.3.3. Ieviestie audita ieteikumi

Pārskata gadā Labklājības ministrijas auditori snieguši ieteikumus iekšējās kontroles sistēmas darbības uzlabošanai un iespējamo risku un nelabvēlīgo seku mazināšanai, kas saistīti galvenokārt ar Komisijas darbības efektivitātes celšanu, procesu optimizāciju un iekšējo normatīvo aktu pilnveidošanu.

Komisija 2023.gadā ievieša Labklājības ministrijas audita departamenta ieteikumus un rekomendācijas šādos auditos:

Fizisko personu datu aizsardzības audits

Lai veicinātu vienotu izpratni par datu apstrādi un uzglabāšanu, tika organizētas darbinieku IS drošības apmācības, fiksējot katru apmācības dalībnieku Zoom platformas reģistrā. Ir izveidots Komisijas IIS lietotāju reģistrs Excel datnes formātā. Veidojot Komisijas IIS lietotāju reģistru, tika pārskatīti IIS lietotāji un to lomas, kā arī reģistrs tiek regulāri atjaunināts, pievienojot jaunus lietotājus vai arī, beidzot darba vai civiltiesiskās attiecības, deaktivizējot lietotājus.

Izstrādāti un apstiprināti vairāki iekšējie noteikumi:

- "Informācijas sistēmu drošības politika" ;
- "Novērtējums par ietekmi uz datu aizsardzību".

Invaliditātes ekspertīzes nodrošināšana

ERAF projekta Nr.2.2.1.1/19/I/004 "Invaliditātes ekspertīzes pakalpojumu kvalitātes uzlabošana" īstenošanas rezultātā 2023.gada 6.decembrī Invaliditātes informatīvā sistēma nodota produktīvajā darbībā. Jaunajā IIS ļaus izsekot invaliditātes ekspertīzes procesam no iesnieguma saņemšanas brīža līdz administratīvā akta izdošanai.

Lai uzlabotu ekspertīzes aktu un pieņemto lēmumu kvalitāti, nodrošināta sistēmiska un izsekojama pārraudzība ārstu ekspertu veiktajām ekspertīzes aktu kvalitātes pārbaudēm, veiktas lēmumu un ekspertīzes aktu incidentālās (par konkrēto gadījumu), nejaušās un regulārās pēcpārbaudes un organizētas ikmēneša sanāksmes, kurās iztirzāti galvenie trūkumi un kļūdas, kas konstatētas lēmumu un ekspertīzes aktu pēcpārbaudēs, kā arī organizētas apmācības ārstiem ekspertiem un vecākajiem ārstiem ekspertiem par konstatēto veiktajās pēcpārbaudēs.

2.4.DARBĪBAS STRATĒGIJĀ SASNIEDZAMO REZULTĀTU IZPILDES ANALĪZE

Komisijas darbības stratēģijas 2021.-2023.gadam izvirzītā mērķa - **nodrošināta vienveidīga invaliditātes kritēriju piemērošana, izsvērtu un kvalitatīvu lēmumu pieņemšana un noformēšana** - pārskata periodā veikto pasākumu rezultāti:

- organizētas apmācības un semināri Komisijas nodaļu ārstiem, ekspertiem un amatpersonām ar mērķi novērst trūkumus ekspertīzes aktu saturā, analizējot kļūdas;
 - veiktas gadījumu analīzes, sniedzot rekomendācijas uzlabojumiem lēmumu saturā, pareizu tiesību normu piemērošanā, tiek veikta rezultātu apspriešana tiešsaistes sanāksmēs;
 - veikta tiesu lēmumu analīze, tiesu nolēmumos sniegtās atziņas tiek ņemtas vērā ikdienas darbā, nodrošinot ekspertīžu kvalitāti;
 - turpināta sadarbība ar ģimenes ārstiem un ārstu profesionālajām asociācijām, veicinot ģimenes ārstu un ārstējošo ārstu izpratni par invaliditātes ekspertīzes procesu un ārsta lomu tajā, sniedzot informāciju par invaliditātes noteikšanu, realizēti 5 (pieci) informatīvi izglītojoši semināri, kuros Latvijas ģimenes ārstiem un ārstējošiem ārstiem sniegta aktuālā informācija invaliditātes noteikšanas jomā, kā arī detāli izklāstīta informācija par invaliditātes ekspertīzei nepieciešamajiem dokumentiem un nosūtījuma uz invaliditātes ekspertīzi sagatavošanu;
 - veiktas darbinieku un amatpersonu apmācības jaunās IIS lietošanā.
- Plašāka informācija pieejama pārskata 2.3.1. punktā.

Mērķa - pilnveidota Invaliditātes informatīvā sistēma – efektīvs invaliditātes ekspertīzes process - pasākumu rezultāti:

- pilnveidojot un ieviešot jauno IIS, ieviesta uz procesiem orientēta sistēma, ērta klientu vēstures pārraudzība, izsekojama darbības vēsture, lēmuma pieņemšanas procesa monitorings/darbinieku darba procesa monitorings, pilnveidota notifikācijas sistēma;
- pilnveidojot e-pakalpojumus, nodrošināta e-pakalpojumu ērtība un pieejamība, laika ietaupījums personai, lai saņemtu pakalpojumu, izmaksu samazināšana, vides aizsardzība, pieejamība un integrācija, drošība un pārredzamība;
- izstrādājot risinājumus IIS datu apmaiņai ar pašvaldību sociālajiem dienestiem, PMLP (DAGR), LabIS, nodrošināts vienreizes princips, statistikas datu pieejamība sabiedrībai, centralizēta informācija, aktuāli dati.

Savukārt mērķa – Īstenota klientorientēta pakalpojuma sniegšana veiktie pasākumi:

- lai informētu sabiedrību, sagatavotas preses relīzes Komisijas tīmekļvietnē, kā arī aktuālā informācija – izmaiņas likumdošanā, darba laikā, aptaujas u.c. – ievietota Komisijas Facebook kontā;
- lai noskaidrotu klientu apmierinātību ar Komisijas sniegtajiem pakalpojumiem un uzlabotu pakalpojumu kvalitāti, tika veikta klientu aptauja;
- lai nodrošinātu personas ar invaliditāti ar informācijas piekļūstamību (informācija vieglajā valodā, audioteksti, iespēja palielināt burtu izmēru u.c.), pilnveidota informācija Komisijas tīmekļa vietnē, kā arī reizi gadā tiek veikts tīmekļvietnes piekļūstamības izvērtējums, lai novērstu nepilnības un uzlabotu tīmekļvietnes piekļūstamību.

Stratēģiskā mērķa – nodrošināta tiesiska un godprātīga datu apstrāde un uzglabāšana – ietvaros veikto pasākumu rezultāti:

- nodrošināta Komisijas darbinieku apmācība par informācijas sistēmu drošības jautājumiem, fizisko personu datu apstrādi;
- apstiprināti iekšējie noteikumi “Fizisko personu datu apstrādes reģistrs”, izstrādāti un apstiprināti jauni noteikumi “Informācijas sistēmu drošības politika”.
- Organizēts mācību seminārs par personas datu apstrādes aktualitātēm.

Realizēto pasākumu mērķa – lietpratīgi darbinieki – ietvaros, darbības rezultāti:

- apzināts darbinieku viedoklis par mācību vajadzībām (atbilstoši ikgadējā darba izpildes novērtēšanas veidlapā norādītājam);
 - nodrošināta darbinieku apmācība, piedāvājot radošas un inovatīvas mācību iespējas un pieejas;
 - organizētas Komisijas ceturkšņa sanāksmes, kurās Komisijas darbinieki informēti par paveikto, plānoto, kā arī iespējamiem jauniem izaicinājumiem/sasniegumiem, problēmām, aktualitātēm;
 - izstrādāts Komisijas iekšējās informācijas tīkls “Intranet” – <https://intra.vdeavk.gov.lv/>, kas turpmāk tiks izmantots kā galvenais informācijas avots komisijas darbiniekiem, kurā tiks ievietota visa aktuālā informācija;
 - Komisija 2023.gada maijā ir saņēmusi Sabiedrības integrācijas fonda īstenotās programmas statusu “Ģimenei draudzīga darbavieta”. Programma ietver tās esošo un potenciālo dalībnieku atbalstu un konsultēšanu, rīkojot izglītojošus seminārus, tīklošanās pasākumus, lai popularizētu ieguvumus no ģimenei draudzīgas darba vides gan darba devējiem, gan darba ņēmējiem, gan sabiedrībai kopumā. Lai iegūtu programmas “Ģimenei draudzīga darbavieta” statusu, tika aizpildīta pašnovērtējuma anketa un veikta izvērtēšanas saruna ar programmas konsultantu, kuras laikā tiek vērtēts ne tikai to, kas ir paveikts bet arī ieceres un attīstības plāns ģimenei draudzīgas darbavietas pilnveidošanā. Statuss tika piešķirts uz diviem gadiem;
 - Īstenotas reģionālo nodaļu apmeklējuma vizītes.
- Plašāk par darbinieku apmācībām var iepazīties pārskata 2.3.1. punktā.

3. PERSONĀLS

Komisijā faktiskais nodarbināto skaits pārskata gada beigās bija 141personas (t.sk. ERAF un ESF+ projektu ietvaros), no kurām 44 civildienesta ierēdņi un 97 darbinieki. Kopumā Komisijā 2023.gadā aizņemtas vidēji 120.5 amata vietas (Attēls Nr.11). Personāla mainība pārskata gadā – 12%. Darba attiecību pārtraukšanas iemesli – 4 ārsti eksperti izvērtējot savu kapacitāti, zināšanas, prasmes un iemaņas esošās sistēmas ietvaros, izvēlējās darba attiecības pārtraukt, 3 ārsti eksperti neizturēja pārbaudes laiku un 3 ārsti eksperti nevarēja savienot esošo ģimenes ārsta praksi ar darba noslogotību Komisijā. Pārējie 6 darbinieki, no kuriem 4 darbu pārtrauca zemā atalgojuma dēļ, klientu apkalpošanā un jurisprudencē, 1 darbiniekam beidzās terminētais līgums, 1 darbiniekam iestājās valsts noteiktais pensijas vecums un nevēlējās turpināt darba attiecības.

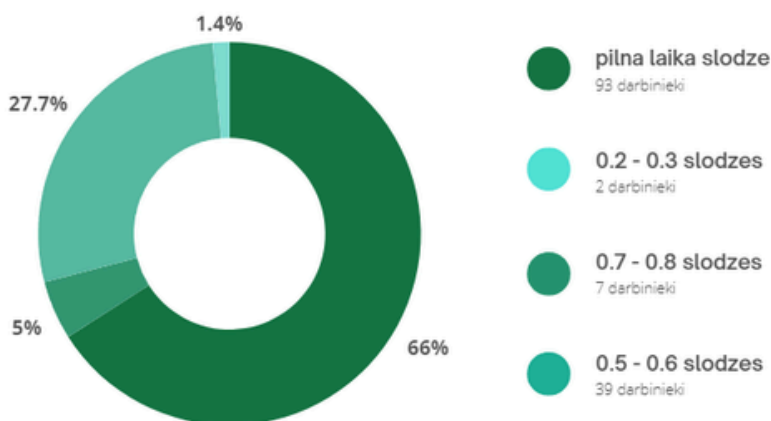
Pamatfunkciju nodrošināšanai struktūrvienībās nodarbināti 70% strādājošo, atbalsta funkciju veicēji 30% strādājošo no Komisijā nodarbināto skaita.

Pārskata periodā 71% nodarbināto ir akadēmiskā vai otrā līmeņa augstākā profesionālā izglītība. Nodarbināto vidējais darba stāžs iestādē ir 8.5 gadi.

Komisijā 61 % nodarbināto strādā vairāk nekā trīs gadus, 27 % strādā no viena līdz trīs gadiem, 12 % strādā mazāk nekā vienu gadu. 77% no darbināto kopskaita ir sievietes.

Attēls Nr.11

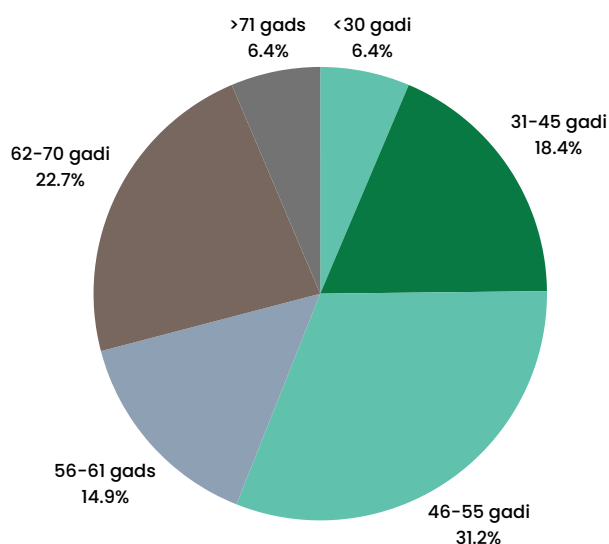
Komisijas darbinieku sadalījums pa slodzēm

Nodarbināto vidējais vecums ir 53 gadi. Visvairāk nodarbināto Komisijā ir vecumposmā no 46 līdz 55 gadiem – 31,2 % un no 62 –70 gadiem – 22,7 % (Attēls Nr.12).

Attēls Nr.12

Komisijas personāla sadalījums pa vecuma grupām 2022.gadā

4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU 2023.GADĀ

Attēls Nr.13

FACEBOOK

6800

LAPAS APMEKLĒTĀJI
(2022.GADĀ BIJA 3000)

1074

SEKOTĀJI
(2022.GADĀ BIJA 891)

TĪMEKĻVIETNE

168 621

SESIJU SKAITS

93 419

LIETOTĀJI
(2022.GADĀ BIJA 73 318)

APMEKLĒTĀJU SADALĪJUMS PĒC DZIMUMA

80% SIEVIETES

20% VĪRIEŠI

VIDĒJI VIENS LIETOTĀJS TĪMEKĻVIETNĒ PAVADA

~2.46 MINŪTES

LIELĀKAIS TĪMEKĻVIETES APMEKLĒJUMU SKAITS PĒC ĢEOGRĀFISKĀ SADALĪJUMA

Lai nodrošinātu mūsdienīgu un operatīvāku komunikāciju ar sabiedrību, tiek uzturēta Komisijas lapa portālā Facebook. Portālā tiek publicēta aktuālā informācija – izmaiņas pakalpojumu sniegšanā un to saņemšanas nosacījumiem, izmaiņas likumdošanā, darba laikā, vakances, aptaujas, aktuālākie jautājumi, pārpublicēta citu institūciju sagatavotā informācija, kas ir aktuāla personām ar invaliditāti u.c. Uz pārskata sagatavošanas brīdi Komisijas lapai ir 1074 sekotāji. Apmeklējumu skaits 6800 (2022.gadā 3000). Vislielākais skatījumu skaits bija 2023.gada februārī. Skatoties apmeklētāju sadalījumu pēc dzimuma – 80 % ir sievietes un 20 % vīriešu un pēc ģeogrāfiskā sadalījumā pa pilsētām vislielākais apmeklētāju skaits ir no Rīgas, tad seko Jelgava, Daugavpils un Jūrmala (Attēls Nr.13).

Komisijas tīmekļvietnē – www.vdeavk.gov.lv pieejama informācija par Komisiju, tās funkcijām, aktualitātēm, Komisijas pakalpojumiem un iespēju uzdot sev interesējošu jautājumu izmantojot tīmekļvietnes funkcionalitāti "Uzdot jautājumu". Pēc Google Analytics informācijas 2023.gadā Komisijas tīmekļvietnē fiksētas 168 621 sesijas. Lietotāju skaits 2023.gadā ir 93 419, kas ir par 20 101 vairāk salīdzinot ar 2022.gadu. Vidēji viens lietotājs tīmekļvietnē pavada ~2.46 minūtes (Attēls Nr.12). Reizi gadā tiek veikta tīmekļvietnes piekļūstamības novērtēšana.

Sadarbībā ar SIA Biznesam.lv realizēti 5 (pieci) informatīvi izglītojoši semināri, kuros Latvijas ģimenes ārstiem un ārstējošiem ārstiem sniegta aktuālā informācija invaliditātes noteikšanas jomā, kā arī detāli izklāstīta informācija par invaliditātes ekspertīzei nepieciešamajiem dokumentiem un nosūtījuma uz invaliditātes ekspertīzi sagatavošanu. Semināros ar vizuāliem praktiskiem piemēriem no ikdienas darba tiek demonstrētas raksturīgākās kļūdas, pozitīvie un negatīvie piemēri, sniegta informācija par nosūtījuma aizpildīšanas niansēm katrā tā sadaļā, kā arī ar dažādiem praktiskiem piemēriem tiek ārstiem parādīts, kā pēc nosūtījuma uz ekspertīzi ir vērts aizpildīt elektroniski, nevis rakstveidā. Kopumā pārskata periodā seminārus apmeklējuši 336 ārsti no visas Latvijas (reģionālajā sadalījumā: Kurzeme – 57, Latgale – 44, Rīga un Rīgas reģions 121, Vidzeme – 57, Zemgale – 57).

Pārskata periodā uzsākta sadarbība ar Latvijas Reto slimību aliansi – tās pārstāvji viesojās Komisijā, lai iezīmētu kopīgas sadarbības plānus un runātu par cilvēku ar retām slimībām pieredzi invaliditātes statusa noteikšanā.

Komisijas pārstāvji 2023.gada martā kopā ar Sociālās integrācijas valsts aģentūras un Nodarbinātības valsts aģentūras kolēģiem piedalījās informatīvajos pasākumos pašvaldību sociālo dienestu darbiniekiem par Komisijas sniegtajiem pakalpojumiem un to pieejamību klientiem.

Latvijas Neredzīgo biedrības Rehabilitācijas centra 2023.gada februārī rīkotajā lekcijā, Komisijas ārsti eksperti sniedza informāciju par invaliditātes noteikšanas procesu cilvēkiem ar redzes traucējumiem.

Tiesības apstrādāt IIS iekļauto informāciju saistībā ar prognozējamu invaliditāti un invaliditāti, tostarp personas datus, Invaliditātes likumā ir noteikts daudzām institūcijām un personām to darbību reglamentējošos normatīvajos aktos noteikto funkciju vai deleģēto uzdevumu izpildei. Dati par personām ar prognozējamu invaliditāti un personām ar invaliditāti, kas nepieciešami sociālās drošības sistēmas maksājumu un citu valsts noteikto atvieglojumu piešķiršanai, palīdzības sniegšanai personām ar invaliditāti, invaliditātes riska un invaliditātes seku mazināšanai no Komisijas IIS tiek eksportēti – pašvaldībām un to izveidotajām institūcijām, kuras nodrošina pakalpojumus vai nodokļu un nodevu atlaides personām ar invaliditāti, Labklājības ministrijai, VSAA, Nodarbinātības valsts aģentūrai, Sociālās integrācijas valsts aģentūrai, Centrālajai finanšu un līgumu aģentūrai, Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācijai, bāriņtiesām, Izglītības un zinātnes ministrijai, valsts SIA "Nacionālais rehabilitācijas centrs "Vaivari"", Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem, Sabiedrības integrācijas fonda sekretariātam, Būvniecības valsts kontroles birojam, izmeklēšanas iestādēm un prokuratūrām, Ceļu satiksmes drošības direkcijai, Valsts reģionālās attīstības aģentūra u.c..

Esam atvērti sabiedrībai un tiek dota iespēja saziņai ar Komisiju dažādos kanālos – iesniegt iesniegumus gan elektroniski – e-pakalpojumi, elektroniski parakstīti iesniegumi, gan klātienē – nododot klientu apkalpošanas nodaļās, gan arī ievietojot speciālās iesniegumiem paredzētas pasta kastēs, gan pa pastu. Vienlaicīgi, kā tika atzīmēts SIA "PricewaterhouseCoopers" ziņojumā – liels skaits informācijas saņemšanas kanālu būtiski paaugstina ienākošās informācijas nesakārtotību un palielina informācijas plūsmas apstrādē iesaistīto personu skaitu, kas Komisija pārskata periodā nav atbilstošs, nav pietiekama veiktspēja.

Personu ar invaliditāti ērtībām un lai mazinātu personu un iestāžu administratīvo slogu, Komisija nodrošina iespēju izmantot valsts pārvaldes pakalpojumu portālā www.latvija.gov.lv izvietotos e-pakalpojumus. Kā jau tika minēts iepriekš, pārskata periodā e-pakalpojumi bija pieejami daļēji, personas datu drošības nolūkos, divi e-pakalpojumi tika uz laiku slēgti, kas arī papildus deva noslodzi klientu apkalpošanas darbiniekiem.

Pēc Komisijas iniciatīvas, no 4. septembra, lai atvieglotu Komisijas klientu nokļūšanu iestādē – Ventspils ielā 53, 8. un 44. autobusa maršruta pasažieri tiks informēti par pieturu, kur jāizkāpj – autobusa salonā līdz ar pieturvietas “Astras iela” nosaukumu papildus tiks atskaņots informatīvais paziņojums – “invaliditātes ekspertīzes komisija”. Tādējādi transportlīdzekļu salonos tiks atskaņots paziņojums “Astras iela – invaliditātes ekspertīzes komisija”, bet pieturvietas nosaukums nemainās.

5. 2024.GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

Komisijas izaicinājumi un prioritātes 2024.gadā atbilstoši Komisijas darbības stratēģijai 2024.-2027.gadam vērsti uz Komisijas darbības jomu pilnveidošanu/uzlabošanu, darbinieku lietpratības attīstību un klientorientētu pakalpojumu sniegšanu.

5.1. IEPRIEKŠĒJĀ GADĀ IESĀKTIE PASĀKUMI, KAS TIKS TURPINĀTI

1. Turpināta veikto ekspertīžu kvalitātes analīze, sniedzot redzējumu par konstatētajām nepilnībām un risinājumiem to novēršanai.
2. Turpināta sadarbība ar nevalstiskām organizācijām un ģimenes ārstu asociāciju.
3. Turpināta komisijas klientu apzināšana par sniegtajiem pakalpojumiem, veicot apmierinātības aptaujas.
4. Turpināta ESF+ projekta īstenošana, organizējot Komisijas darbinieku mācības, īstenojot apkalpošanas procesu kvalitātes un efektivitātes ikgadējās novērtēšanas datu analīzi prognozējamās invaliditātes un invaliditātes ekspertīzei, uzsākot metodikas vienotai informācijas sniegšanai invaliditātes noteikšanas gadījumā aprobēšanai īstenošanu, īstenojot informatīvi izglītojošos seminārus Latvijas ģimenes ārstiem un ārstējošiem ārstiem, kā arī uzsākt semināru īstenošanu Latvijas pašvaldību sociālo dienestu darbiniekiem, uzsākot sociāli izglītojošās informatīvās kampaņas aktīvo īstenošanas fāzi.

5.1. NĀKAMĀ GADA GALVENIE UZDEVUMI UN PASĀKUMI

1. Pilnveidot zvana centra funkcionalitāti
 - klientorientētai un mērķētākai pakalpojuma sniegšanai plānots nodrošināt, ka ienākošais zvans primāri tiek piedāvāts tam operatoram, ar kuru klients pēdējo reizi ir runājis, zvana centra platforma ienākošo zvana funkcionalitāti nodrošinās ne mazākā apmērā kā - izveidojot jaunu atzvanīšanas uzdevumu; saglabājot informāciju par zvanītāju (vārds, uzvārds un cita kontaktinformācija); pievienojot, iepriekš definētas, sarunu klasifikatoru tēmas/apakš tēmu (jānodrošina tēmas klasifikatora izvēle ar nosacījumu, ka pasūtītājs var dzēst un pievienot tēmas); konferences zvana funkcija ar iespēju pievienot piecus sarunas dalībniekus; uz zvana iespējams atbildēt no jebkura vienlaikus aktivizēta operatora profila; saglabājot tālruņa numuru zvanītāju katalogā, lai, turpmāk saņemot zvana no saglabātā numura, tas tiek identificēts; pievienojot piezīmes par sarunu ar klientu un klienta vajadzībām;
2. Izstrādāt atbalsta materiālu klientu apkalpošanas speciālistiem gan klātienē, gan e-pasta, gan telefonkonsultāciju komunikācijā
 - materiāls tiks izstrādāts ar mērķi sniegt atbalstu klientu apkalpošanas speciālistiem gan klātienē, gan attālināto konsultāciju sniegšanai, iekļaujot materiālā konkrētus ieteikumus kā reaģēt sarunā ar neapmierinātu/agresīvu klientu un kādas frāzes lietot, kā arī tiek iekļauti ieteikumi kā rūpēties par personīgo labbūtību darba dienas gaitā;
3. Izstrādāt Komisijas darbības stratēģiju 2024. – 2027.gadam
 - primāri tiks izvērtēts Komisijas darbības stratēģijas 2021. – 2023.gada rezultātīvo rādītāju izpilde;
4. Turpināt darbu pie IIS uzturēšanas un procesu pilnveidošanas, regulāri novērtējot jaunās IIS darbu produkcijas vidē, proaktīvi informējot procesos iesaistītās institūcijas par kļūdām sistēmas darbībā un to ietekmi uz citu iestāžu darba procesiem un pakalpojumu nodrošināšanu iedzīvotājiem.
5. Pilnveidot Valsts pārvaldes pakalpojuma portāla latvija.gov.lv e-pakalpojumus, veicot e-pakalpojumu EP62 "Iesniegums VDEĀVK invaliditātes ekspertīzes veikšanai", EP63 "Iesniegums ekspertīzes lēmuma apstrīdēšanai", EP64 "Mani dati VDEĀVK", EP67 "Universālais pakalpojums" un EP176 "Atkārtota invaliditātes apliecības izsniegšana" akcepttestēšanu un palaišanu produktīvajā darbībā. Vienlaikus nepieciešams noslēgt līgumu par minēto e-pakalpojumu pilnveidošanu, iestrādājot e-pakalpojumā EP62 strukturētu pašnovērtējuma anketu.

Uzskaitē esošo personu ar invaliditāti skaits sadalījumā pēc administratīvās teritorijas 2023.gada decembrī
(dati 2023.gada decembrī, informācija sagatavota pēc Labklājības informācijas sistēmā (LabIS) uzkrātiem datiem)

Pilsēta, novads, pagasts	Personas ar invaliditāti kopā	tajā skaitā:		Strādājošie
		bērni	pilngadīgie	
Kopā	213 487	9 372	204 158	56 663
Rīga	58 599	2 698	55 914	17 610
Daugavpils	9 903	394	9 509	2 315
Jelgava	6 620	285	6 338	1 895
Jūrmala	4 610	178	4 433	1 342
Liepāja	6 839	394	6 446	1 727
Rēzekne	4 760	186	4 575	1 280
Ventspils	5 227	152	5 076	1 572
Aizkraukles novads	3 559	142	3 420	830
Alūksnes novads	1 819	67	1 752	428
Augšdaugavas novads	3 522	86	3 439	526
Ādažu novads	1 327	112	1 215	418
Balvu novads	3 727	135	3 593	844
Bauskas novads	4 714	234	4 481	1 181
Cēsu novads	5 144	231	4 913	1 515
Dienvidkurzemes novads	3 548	171	3 378	747
Dobeles novads	3 528	134	3 394	946
Gulbenes novads	2 631	105	2 526	592
Jelgavas novads	3 701	154	3 547	1 076
Jēkabpils novads	4 839	213	4 626	1 088
Krāslavas novads	2 914	90	2 826	470
Kuldīgas novads	3 617	123	3 494	900
Ķekavas novads	2 199	171	2 028	670
Limbažu novads	4 339	136	4 203	1 357
Līvānu novads	1 678	54	1 624	365
Ludzas novads	3 740	109	3 632	835
Madonas novads	3 707	137	3 570	849
Mārupes novads	1 830	173	1 658	624
Ogres novads	4 576	299	4 278	1 160
Olaines novads	1 949	118	1 831	622
Preiļu novads	2 319	81	2 238	452
Rēzeknes novads	4 598	176	4 423	999
Ropažu novads	2 729	151	2 581	830
Salaspils novads	1 977	92	1 886	618
Saldus novads	2 789	138	2 651	642
Saulkrastu novads	858	33	825	248
Siguldas novads	2 512	152	2 360	803
Smiltenes novads	2 104	106	1 998	636
Talsu novads	5 762	188	5 576	1 497
Tukuma novads	4 181	222	3 959	1 078
Valkas novads	1 036	47	989	210
Valmieras novads	6 604	297	6 307	1 876
Varakļānu novads	490	14	476	96
Ventspils novads	1 261	48	1 213	352
Ārvalstis/ Adrese nav norādīta	5 101	146	4 957	542

*Viena persona pārskata periodā var būt gan bērns, gan pilngadīgais. Vienai personai vienlaicīgi var būt vairākas invaliditātes grupas, tāpēc summa, saskaitot pa invaliditātes grupām, ir lielāka nekā unikālo personu skaits.